

«ОТРИМУЙ АЛІМЕНТИ!»

У зв'язку з особливим станом дитини як особи, що через свій вік потребує певної матеріальної підтримки та захисту, окреме значення мають зобов'язання батьків щодо утримання дитини до досягнення нею повноліття. Відповідно до ст.180 Сімейного кодексу України (далі – СК) батьки зобов'язані утримувати дитину до досягнення нею повноліття. Обов'язок утримувати дитину є рівною мірою обов'язком як матері, так і батька. Причому обов'язком особистим, індивідуальним, а не солідарним. Обов'язок утримувати дитину не залежить від віку батьків. Закон передбачає **два порядки надання батьками утримання дитині: добровільний та примусовий**. Добровільне виконання батьками обов'язків щодо утримання дитини поділяється на фактичне та договірне. Батьки, зокрема, можуть домовлятися про розмір коштів, що витрачаються на харчування, одяг, навчання, проведення дозвілля й інші побутові потреби дитини. Один із батьків може подати заяву за своїм місцем роботи, місцем виплати пенсії, стипендії про нарахування аліментів на дитину, вказавши розмір та строк. Заява подається особою, яка буде сплачувати аліменти, а не особою, на користь якої сплачуються аліменти. Аліменти відраховуються не пізніше триденного строку від дня, встановленого для виплати заробітної плати, пенсії, стипендії. Бажаючи забезпечити добровільне виконання обов'язків на майбутнє батьки можуть надати своїй домовленості обов'язкового юридичного значення, уклавши цей договір (ч.2 ст.93 і ст.189 СК). Договір укладається у письмовій формі та підлягає нотаріальному посвідченню. У разі невиконання одним із батьків свого обов'язку за договором, аліменти з нього можуть стягуватися на підставі виконавчого напису нотаріуса.

Також законодавство передбачає не тільки добровільний, але і примусовий порядок сплати аліментів. Він має місце у разі виникнення спору про надання коштів на утримання дитини. У такому випадку кожний з подружжя може звернутися до суду з вимогою про стягнення аліментів у примусовому порядку. СК передбачає два способи визначення розміру аліментів: 1) у частці від заробітку (доходу) матері, батька дитини та 2) у твердій грошовій сумі. Треба зазначити, що відповідно до ст. 181 СК способи виконання батьками обов'язку утримувати дитину визначаються за домовленістю між ними. За домовленістю між батьками дитини той із них, хто проживає окремо від дитини, може брати участь у її утриманні в грошовій і (або) натуральній формі.

Увага! За рішенням суду *кошти на утримання дитини (аліменти) присуджуються у частці від доходу її матері, батька і (або) у твердій грошовій сумі*. За нині чинним СК визначення розміру аліментів відбувається в частковому відношенні до заробітку (доходу) батьків, однак сам розмір такої частки законом не встановлюється. Він визначається судом у кожному конкретному випадку примусового стягнення аліментів (ст.183 СК). Суд, при визначенні частини заробітку (доходу), стягнутої як аліменти, може варіювати залежно від співвідношення одержуваної суми з прожитковим мінімумом. Мінімальний розмір аліментів на одну дитину не може бути меншим, ніж 50%

прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку. Прожитковий мінімум встановлюється Законом України «Про Державний бюджет України» на відповідний рік. У 2018 році прожитковий мінімум на дітей становить: віком до 6 років: • з 01 січня – 1492 гривні, • з 01 липня – 1559 гривень, • з 01 грудня – 1626 гривень; віком від 6 до 18 років: • з 01 січня – 1860 гривень, • з 01 липня – 1944 гривні, • з 01 грудня – 2027 гривень. Якщо стягуються аліменти на 2 і більше дітей, суд визначає єдину частку від заробітку, яка буде стягуватися до досягнення найстаршою дитиною повноліття. Той із батьків або інший законний представник дитини, разом з яким проживає дитина, має право звернутися до суду із заявою про видачу судового наказу про стягнення аліментів у розмірі: на 1 дитину – однієї чверті, на 2 дітей – однієї третини, на 3 і більше дітей – половини заробітку (доходу) платника аліментів. При цьому, розмір аліментів на кожну дитину не повинен перевищувати десяти прожиткових мінімумів на дитину відповідного віку.

Відповідно до ст.182 СК при визначенні розміру аліментів суд враховує наступні обставини: 1) стан здоров'я та матеріальне становище дитини; 2) стан здоров'я та матеріальне становище платника аліментів; 3) наявність у платника аліментів інших дітей, непрацевдатних чоловіка, дружини, батьків, дочки, сина; 4) наявність рухомого та нерухомого майна, грошових коштів; 5) доведені стягувачем аліментів витрати платника аліментів, у тому числі на придбання нерухомого або рухомого майна, сума яких перевищує десятикратний розмір прожиткового мінімуму для працевдатної особи, якщо платником аліментів не доведено джерело походження коштів; 6) інші обставини, що мають істотне значення.

Увага! За заявою платника або одержувача *суд може визначити розмір аліментів* не в частці від заробітку (доходу) платника, а *у твердій грошовій сумі*. Це можливо у випадках, якщо платник аліментів має нерегулярний, мінливий дохід, частину доходу одержує в натурі, а також за наявності інших обставин, що мають істотне значення. Такий підхід доцільно застосовувати і в інших випадках, наприклад, якщо відповідач нелегально одержує доходи з різних джерел, у зв'язку з чим їхній загальний розмір складно визначити. Розмір аліментів, визначений судом у твердій грошовій сумі, підлягає індексації відповідно до Закону України «Про індексацію грошових доходів населення».

З метою отримання безкоштовних правових консультацій та роз'яснень з приводу нарахування та стягнення аліментів в межах реалізації правопросвітницького проекту «Я МАЮ ПРАВО!» батьки можуть звернутися до місцевих центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги: Першого харківського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги за адресою: м. Харків, просп. Московський, 27 та Третього харківського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги м. Харків за адресою: просп. Науки, 56, офіс 216 (2-й поверх).